

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Efterår til vinter 2021-2021
Institution	VUC Roskilde
Uddannelse	HF
Fag og niveau	KS/Religion C
Lærer(e)	Hanne Toftager (RHT) og Stine Søndergaard (RSTs)
Hold	Rhf2b20

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

[illegible]

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 1	OPTAKT og INTRODUKTION
Indhold	Anvendt litteratur og andet undervisningsmateriale fordelt på kernestof og supplerende stof
	OPTAKT
	Uge 34
	1. Læreplanen og religionsfagets område i KS (materiale: læreplanen for KS 2017).
	2. <u>Øvelse</u> : Eksempler på religionens betydning - i medierne i årets løb og i Roskilde om omegn
	3. <u>Individuel opgave</u> : Medbring en ting, du forbinder med emnet 'religion' og forbered dig på at fortælle lidt om den
	Uge 35
	1. 'Religion og kultur'.
	2. 'Begrebet' religion og forskellige tilgange til arbejdet med religion og religionsvidenskab (indefra/udefra-synsvinkler)
	3. Emile Durkheim om religionens 'funktionelle sandhed'
4. Ninian Smarts religionsmodel	
<u>Lektie</u> : <i>Religion og kultur - en grundbog</i> (herefter <i>R&K</i>), s. 7-13, bedes gennemlæst. Desuden er s. 245-246 relevant.	
HEREFTER:	
<u>INTRODUKTION: Forløbet tager overordnet afsæt i Ninian Smarts syvdimensionale religionsmodel, med bl.a. kristendom som eksempel</u>	
I. Myten som identitetsmarkør - mytebegrebet	
1. Tekst: <i>I Mosebog</i> , kap 1.1.-4.1	
2. Tekst. Baggrund: <i>Religion og kultur</i> , s. 13-19 (s.13-15 intensivt læst)	
II. Ritualet som identitetsmarkør - overgangsritualer: dåben som eksempel	
1. Tekst. Baggrund: <i>Religion og kultur</i> , s.19-23 og s.166-168	

	2. Tekst: <i>Folkekirkens dåbsritual</i> (kopi/link) III. Den materielle dimension: Ekskursion til Roskilde domkirke 1. Ekskursion til Roskilde domkirke med fokus på kirkens bygning, funktion og inventar (2 lektioner)(september 2020). 2. <i>Religion og kultur</i>, s. 171-172 IV. Hellige skrifter: Kanon - Gudsbegreb - menneskesyn 3. Skriftreligioner vs skriftløse religioner - <i>Bibelen</i> som helligskrift 4. De vestlige religioners gudsbegreb: ➤ 5 Mosebog kap. 6, v. 4 ➤ DDS, nr. 435: "Aleneste Gud i Himmerig" ➤ Gudsbegrebet i andre religioner 5. De vestlige religioners opfattelse af mennesket (menneskesyn, ligheder/forskelle): - oplæg ved RHT <u>Baggrund:</u> <i>Religion og kultur</i>, s. 130-132; s. 156-161 V. Den kristne tilværelsestydning: Jesus fra Nazareth <u>Tekst:</u> Baggrund: <i>Religion og kultur</i>, kapitlet "Kristendom", s.147-152 + 158-161 <u>Tekst:</u> Billedmateriale - "Kristus som apoteker" (16. årh.) VI: Religion og etik Begrebet etik og eksempler på aktuelle etiske problemer (kort og til videre forløb). Er livet helligt, og hvilke konkrete konsekvenser fra en livsanskuelse ? <u>Tekst:</u> GT (<i>Den gamle pagt</i>): 2. Mosebog kap. 19-20 <u>Tekst:</u> NT (<i>Den nye pagt</i>): Lukas-evangeliet kap. 15, v.1-2 og v. 11-32 alternativt: Lukas-evangeliet kap.10, v. 25-42. <u>Tekst:</u> Baggrund: <i>Religion og kultur</i>, s. 169-170
Omfang	Fra uge 34-41/2020 i alt 8 dobbeltlektioner à 2 x 50 min. = 13 timer
Særlige fokus-punkter	Kompetencer, læreplanens mål, progression Opnå elementær viden om religionsfagets område, dets materialer og dimensioner, herunder: ➤ Kristendom

	➤ Udblik til bl.a. gammelnordisk religion og jødedom (GT) ➤ Religioners samfundsmæssige.... kulturelle betydning i fortid og nutid ➤ Religionsfaglige begreber og metoder ➤ Ethiske, herunder religionsetiske problemstillinger ➤ Møde og arbejde med forskellige materialetyper: tekster, billeder, arkitektur m.m. ➤ Arbejde med og på forskellige taksonomiske niveauer
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning - par-& gruppearbejde; ekskursion. I tilknytning til forløbet P3-1 i KS om boformer i lokalmråder Roskilde – herunder udblik til religiøse og kulturelle identitetsmarkører (Ingen fremlæggelse grundet coronanedlukning af skolen)

Titel 2	IDENTITET I DET TRADITIONELLE, DET MODERNE OG DET SENMODERNE SAMFUND (flerfagligt forløb)(Efterår 2020)
Indhold	Anvendt litteratur og andet undervisningsmateriale fordelt på kernestof og supplerende stof IDENTITET I DET TRADITIONELLE SAMFUND - Uge 43-44 I. DEOCENTRISME og FORTRYLLELSE 1. <i>Religion i det senmoderne samfund</i>, s. 9-16 om det fortryllede samfund + s. 32 2. 5 Mosebog kap. 6, v. 4 (<i>Bibelen</i>) 3. DDS nr. 435: "Aleneste Gud i Himmerig" (jf. emne 1) 4. N.F.S. Grundtvig: "Nu falmer skoven" (DDS. nr.729)(samarb. med dansk) <i>Religion og kultur</i>, kap. 1 (myte, ritual, overgangsritual, bøn, åbenbaring) samt s. 130-132 og s. 156-61 - orienter dig i disse afsnit, evt. i overblik). <u>Stikord</u>: Smarts 7-trinsmodel, om hellige skrifter: Kanon, Gudsbegreb(-er), menneskesyn, deocentrisme <u>Arbejdsformer</u>: Plenum, gruppe-/pararbejde med opsamling, arbejde med forskellige materialetyper II. INDIVID/FAMILIE/SLÆGT 1. Sayyed H. Nasr: "Familiens religiøse karakter" (fra: E.W.Pedersen: <i>Islam - tekster og stemmer</i>, Gyldendal 1980/1)(kopi) - sml. Genesis 1 (Medbring <i>Bibelen</i>)

2. "Slægtsklenodier" (Fra: Uffe Hartvig Larsen: *Vikingernes religion og livsanskuelse*, 1990, tekst 17)(kopi)
3. L. Dalager: "Navngivningen" (Fra: L. Brandstrup & H. Josephsen: *Eskimoerne*, tekst 90)(kopi)
4. Billedbetragtning: Alterbordsforsiden fra Torslunde kirke, 1561 (Nu: Nationalmuseet)
5. Udblik til *Alle Helgen* - (video om Alle Helgen/Halloween): <https://vimeo.com/239074403> (31/10/2018)

6. Ekskursion (dersom og når lejlighed gives) - Nationalmuseet ("*Danmarkshistoriske billeder + Afd. for Middelalder og renæssance, gravpladser, epitafium m.m.*")

Stikord & arbejdsformer: Som ovenfor

III. RENÆSSANCE OG REFORMATION.

1. Eric Till: *Luther* (2004)(Varighed 120 min)

Materiale: Link på fronter. Baggrundsmateriale af Jes Nysten og Hanne Toftager (DFI)

Stikord: Religion/dansk: dokudrama som filmfortælling, filmiske virkemidler, reformationen i hovedtræk

DET MODERNE SAMFUND

IV. DET AFFORTRYLLEDE SAMFUND

1. *Religion i det senmoderne samfund*, s. 17-19 - om det affortryllede samfund (kopi)
2. Esben Andreasen m.fl.: *Religion og kultur*, 2005: s. 235-240 "Sekularisering og modernitet" (bog)
3. Billede: Leonardo da Vinci "Schema delle Proporzioni del corpo humano" (Venezia)(kopi)
4. Billede: Stik af Rundetårn (kopi)
5. Fr. Voltaire: "Om deisternes lære" (Fra *Kirkehistoriske læsestykker*, bd. II, s.71)(kopi)

Arbejdsform: klassesamtale, billedbetragtning; øvelser i notat-teknik

Stikord: Reformation og renæssance, troens inderliggørelse i reformatorisk regi, sekularisering, antropocentrisme og individualisme, oplysningstid, fornuftens tid: 1700-tallet

V. RELIGIONSKRITIK

1. *Religion i det senmoderne samfund*, s. 19-23 - om det affortryllede samfund (kopi)
2. Esben Andreasen m.fl.: *Religion og kultur*, 2005: s. 240-251 om bl.a. "Sekularisering og modernitet" (bog) – NB!: korte kursistoplæg om religionskritik

Forslag til supplerende tekster, fx til gruppearbejde eller plenum (med skriftligt produkt):

3. Fr. Nietzsche: "Det gale menneske" (Fra: *Fröhliche Wissenschaft*, 1889)(kopi)
4. J.P. Sartre: Uddrag af *Eksistentialisme er humanisme* (kopi)
5. R. Bultmann: "Videnskab og eksistens" (kopi)
6. Evt. tekst af Freud: "Urhorden og Fademordet" eller "Totemismens tabuer" (*Det er religion, teksterne 29 og 39*).
7. Hans Kirk: "Høpnens tale" fra *Daglejerne*, 19(32?) - (i samarbejde med dansk) .

Supplerende eller alternative materialer på *Religionsportalen*

Stikord: Sekularisering; religionskritik; humanisme & ateistisk eksistentialisme

Arbejdsform: Gruppearbejde + oplæg + produkt, feedback i plenum.

DET SENMODERNE SAMFUND

VI.

1. *Religion i det senmoderne samfund*, s. 24-31 om det genfortryllede samfund (kopi)
2. Begrebet civilreligion: *Religion og kultur*, s.32-34 (bog) - rekurs til Durkheim
3. "Mig og Gud og mig". (*Ud og Se*, 2004)(kopi)/link

Stikord: Begrebet 'civilreligion' (jf. uge 1); pick & mix –religiøsitet; situiden, det polycentriske, genfortryllede samfund (Max Weber).

VII. (fortsat) :

1. Videoklip med Mikael Rothstein om religion (*Religionsportalen* -

	om religion som social konstruktion)(https://religion.systime.dk/index.php?id=758&L=0) 2. Eleverne finder selv aktuelle religiøse udtryk - fx karmapost-kort, m.m. 3. evt. "Generationen der blev indhentet af finanskrisen" (<i>Information</i>, 30-31. august 2014) 4. Jørgen Johansen: "Hvem er pilgrim?" (tekst 11 i <i>Religion i det senmoderne samfund</i>)(kopi) 5. Charlotte Rørth: "Hun stod ansigt til ansigt med Jesus" (interview)(januar 2015) https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/pludselig-stod-han-der
	VIII. Formativ og summativ evaluering: Flerfaglig synopsis - materiale udleveres
	Flerfaglig ekskursion - aflyst grundet coronanedlukning ➤ overværelse af morgenandagt, Vor Frue ➤ Indkig i Trinitatis Kirke + Rundetårn (inskription) ➤ Besøg i Phendeling Center (Tibetansk buddhisme, jf. kommende emne) Religionsfagligt materiale til synopsisøvelse (januar 2021): ➤ Ophelia Lind: uddrag af "Kvinder i kristendommen" (KD, 2502,2005) ➤ Sayyed H. Nasr: "Familiens religiøse karakter" (fra: E.W.Pedersen: <i>Islam - tekster og stemmer</i>, Gyldendal 1980/1)
Omfang	Anvendt uddannelsestid: Fra uge 43/2020 - uge 7 januar /2021
Særlige fokus-punkter	Kompetencer, læreplanens mål, progression <u>Faglige mål:</u> DET ER FORMÅLET MED FORLØBET, AT KURSISTERNE SKAL KUNNE - introduceres til kulturfagfamiliens områder - trænes i at anvende og kombinere viden og metoder fra faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge med forståelse af de enkelt fags særpræg - diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier

	- reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende - undersøge sammenhænge mellem relevante baggrundsvariable og sociale og kulturelle mønstre METODISK: - præsenteres og arbejde med forskelligartede materialetyper - indsamle, analysere og kritisk anvende forskelligartede materialetyper - skelne mellem beskrivelse og vurdering og kunne identificere de værdier, der ligger til grund for egne og andres udsagn - øvelse i at formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt ved anvendelse af faglige terminologi (træning i synopsis) - der arbejdes med og på forskellige taksonomiske niveauer og arbejdsformer
Væsentligste arbejdsformer	Fysisk & virtuel undervisning Gruppearbejde

RHT/januar 2021

Titel 3	BUDDHISME
Indhold	1. INTRODUKTION De østlige religioners fælles forudsætninger. Hinduisme og buddhisme. Buddhismens udbredelse og kanon. Begreberne 'karma' og 'samsara'. De tre juveler. Evt. kort om de buddhistiske hovedretninger. Evt. Om nirvanisk, karmisk, apotropæisk buddhisme. ○ "De østlige religioners fællespræg", fra F. Jacobi & H. Josephsen: <i>Religionerne. Tekster og fremstillinger</i>, (kopi)(udleveres evt. supplerende) eller alternativt hertil, kapitlet om Buddhismen i <i>Mennesket og magterne</i>, v/Sv. Lindhardt (MM) ○ S.A. Bay: <i>Fremmede religioner i nutiden</i>, 1983,s.138 f.: "Samsara" og "Karma" (kopi)(1 s.) ○ "Alt sker som følge af karma" (www.religion.dk, 5. januar 2005)(link i Canvas) ○ R&K, s, 59-68 2. EN BUDDHISTISK GRUNDFORTÆLLING: BUDDHALEGENDEN ○ Jens Bruun m.fl.: <i>Buddhismen. Tanker og livsformer</i>. Gyld. 1982. flg. tekst 5 3. HVAD ER ET MENNESKE? ○ "Hvad skal du være, når du bli'r stor?" (<i>Rajnish</i>, u.å.)(kopi)

- "Hvem er jeg?" (Uddrag af *Melinda-pana*, efter: Frede Granum-Jensen: *Buddhisme og åndemanere – i Thailand*, tekst 7)(kopi)
- Jørn Borup: "Der er ingen uforgængelig sjæl" (Brevkassesvar i *KD*, 2008)(Canvas under Religion. Filer", 4. Buddhisme)
- "Flammeprædiken" (Bruun, tekst 11)
- "Livshjulet" (Bruun, s.48 = *Mennesket og magterne*, s.145)

5. VERDEN, VEJEN OG NIRVANA. DEN BUDDHISTISKE MUNKEORDEN 'SANGHA'

- "Benarestalen" (Bruun, tekst 10)
- "Vejen til nirvana" (Bruun, tekst 13)
- Baggrund: *R&K*, s.68-74 (*MM*, s. 150-153 (øverst))

6. MAHAYANA OG VAYRAYANA. OG NOGLE EKSEMPLAR PÅ BUDDHISME I DANMARK. Om KONVERSION. Om nirvanisk, apotropæisk og karmisk buddhisme.

Gruppearbejde over én af nedennævnte tekster, fordelt på holdet

- Else Marie Nygaard: "Rens ud i dine kloakker", interview med Ole Michelsen, (*KD*, 7.8.1999)(link i canvas)(Buddhisme-mappen)
- "En boddhisattva" (Sven Fenger: *Religionshistoriske tekster*, s. 94 f.)(kopi)
- Sven Hedin fortæller om en indemuret tibetansk munk, (Jacobi/Josephsen, op.cit., tekst 14)(kopi)
- M. Aggersbjerg: "Fed fed lykke til alle" (*Samvirke*, maj 2004, s.48-52)(kopi)(link i Canvas, under "Sider" 4. 'Buddhisme')
- "Lakha Lama" (folder)(kopi) + "Religiøse værdier på mode blandt erhvervsledere" (*KD* 27.12. 2005)(link i Canvas)
- Evt. Jørn Borup: "Rigtige mænd går i kloster" (*Samvirke*, juni 2001, s.108-113)(link i Canvas)
- Evt. "Kritik: Buddhistisk praksis har sneget sig ind i folkeskolen" (*KD* 29.11.2018) (Link i Canvas, under Sider. 4. Buddhisme)
- Konversion - evt. i f.m. ekskursion samt: Interview med Ole Mi-

	chelsen: "Rens ud i dine kloakker", serien: Troens Sporskifte. KD, 1999 (kopi) ○ R&K, s. 62-68 (MM. S.153-158) <u>Ekskursion:</u> Besøg i Phendeling, Tibetansk Buddhistisk Center, Nørregade, Kbh.
Omfang	Estimeret 15 lektioner
Særlige fokus-punkter	Kompetencer, læreplanens mål, progression <u>Formålet</u> med forløbet er fagligt og didaktisk at: - redegøre for væsentlige sider af yderligere en religion - her: 'buddhisme' - arbejde med religionsfaglige metoder - herunder analysere, tolke, perspektivere dokumentarisk materiale - arbejde med etiske - herunder religionsetiske - problemstillinger - møde eksempler på religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning - centrale og relevante religiøse fænomener og ideer - beskæftige sig med buddhismen som historisk dannelse og komparativ - med religionsfænomnologiske udblik - træne retorisk kompetence, skriftlighed og mundtlighed, fremlæggelser
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 4	Islam
Indhold	Baggrundslitteratur: • Esben Andreasen m.fl (2005): Religion og kultur, s. 175-178; 182-184. • Kitir, Deniz (2010): Klassisk og moderne islam – Grundbog til islam. Systime, s. 12-19. • Madsen, Lene m.fl.: Grundbogen til religion C. Systime (uddrag om islams 5 søjler). Kildemateriale: • Pedersen, et. al (2019) Grundbogen til Religion C, "Islam" s.112-115. (uddrag) • Koranen, sura 6, vers 96-103 • Fatwaer til forskellige emner: https://islamiskeforbund.dk/fatwa/ Film: • DR2 Dokumentar (2003): Hajj – pilgrimsrejse til Mekka
Omfang	12 lektioner af 50 minutter
Særlige fokus-punkter	Redegøre for væsentlige sider ved islam, herunder formative og nutidige skikkelser.

	Karakterisere og analysere forskelligartede materialer med anvendelse af religionsfaglige begreber. Karakterisere og analysere religiøse og ikke-religiøse synspunkter, herunder etiske, og aktuelle diskussioner af religionsfaglig relevans med anvendelse af både indefra- og udefraperspektiver. Karakterisere og analysere væsentlige problemstillinger vedrørende forholdet mellem religion og nutidige samfund i en global kontekst, samt anvende religionsfaglige tilgange til bedre at forstå og håndtere aktuelle problemstillinger og konflikter. Behandle problemstillinger i samspil med andre fag. Demonstrere viden om fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Arbejdsformer: klasseundervisning, individuelt arbejde, gruppearbejde, fælles analyser, videoer, diskussioner, kursistoplæg/fremlæggelser, skriftligt arbejde, selvstændig litteratursøgning og eksamensøvelser.

Titel 5	Demokrati
Indhold	Baggrundslitteratur: • Madsen, Lene m.fl.: Grundbogen til religion C. Systime (uddrag om sharia) • Hansen, C. B: Kultur og samfund, "Er demokratiet truet?". https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=313 Kildemateriale: • Mikael Rothstein (15. januar 2015): Debat: Der findes ingen religiøs basisform. Politiken Sektion 2 (Kultur) Side 6 (DEBAT) • Jakob Ravn Fjordbo (17. august 2016): DF vil have regeringen til at kræve reform af islam, i Kristeligt Dagblad, hentet 15. Oktober 2021: https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/df-vil-have-regeringen-til-kræve-reform-af-islam • Madsen, Lene m.fl.: Grundbogen til religion C. "Religion i spil: Kan man være muslim i det danske samfund?". Systime. • Hansen, C. B: Kultur og samfund, "Islam i Danmark er mangfoldigt": https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=317 • Hansen, M. S. (20. jan. 2019): Forsker: Lang vej til ligestilling i folkekirken. Kristeligt Dagblad: https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/forsker-der-er-lang-vej-til-fuld-ligestilling-i-folkekirken • K. Rachid og A. Tønnsen (3. aug. 2016): Må kvinder være imamer? Fra: https://www.religion.dk/spoerg-om-religion/hvad-siger-koranen-og-haditherne-om-kvindelige-imamer Video og filmklip: • TV2 Dokumentar (2016): "Moskeerne bag sløret" (CFU) • En Muslim Tager Afstand DR2 • En Muslim Tager Afstand II DR2 Havnen • En muslim tager afstand III DR2 Christiansborg • En muslim tager afstand IV Muslimklubben

	• Musikvideo af Mona Haydar (2017): Hijabi fra youtube: Mona Haydar – Hijabi
Omfang	12 lektioner af 50 minutter.
Særlige fokus-punkter	Redegøre for væsentlige sider ved islam, herunder formative og nutidige skikkelser. Karakterisere og analysere forskelligartede materialer med anvendelse af religionsfaglige begreber. Karakterisere og analysere religiøse og ikke-religiøse synspunkter, herunder etiske, og aktuelle diskussioner af religionsfaglig relevans med anvendelse af både indefra- og udefraperspektiver. Karakterisere og analysere væsentlige problemstillinger vedrørende forholdet mellem religion og nutidige samfund i en global kontekst, samt anvende religionsfaglige tilgange til bedre at forstå og håndtere aktuelle problemstillinger og konflikter. Behandle problemstillinger i samspil med andre fag. Demonstrere viden om fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/gruppearbejde/mundtlige fremlæggelser